פרי הארץ — כי תבוא

אמר רב כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על פשעיו שנאמ' נושא עון ועובר על פשע כו' הנה בפ' זו רבים מהמפרשים פותרי' אותה כי תבא אל הארץ העליונה שהוא העוה"ב וכו' ושמת בטנא דורשין נוטריקון טעמים נקודין אותיות. והענין הוא מאמר ר"י התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין שאמר ד"מ על עוה"ז שהוא כפרוזדור לפני העוה"ב אם אמנם הפרוזדור הוא מקום מעבר קודם הכניסה ולא להתקן עצמו בתוכו עשוי הנה המעבר דרך עליו הוא התיקון שבתוך כך מתקן עצמו כי זה הוא ענין עוה"ז אשר לכאורה נגדות לעוה"ב שהו' רוחני פשוט שאינו מושג למשיגי העוה"ז ואיך יתכן היות מעבר העוה"ז תיקון והכנה לכניסת עוה"ב אבל באמת כתיב אשרי אדם עוז לו בך מסילות בלבבם שהענין הוא עולם חסד יבנה ואין שום נברא בעולם בלתי ע"י המדות שבעת ימי הבנין כידוע וזה כל האדם שלא להשתמש במדות לפעולות הגשם כי לא הקר' ה' לפניו אותה כ"א להזכיר בשם ה' ולהתדבק עמה בשורשה עד א"ס כי אחרי ידיעתו שמדת נפשו הם עולמות ואורות עליונים אשר לא ידע אנוש ערכה ונעלמה מעין כל חי מה רב טוב הצפון בנשמת האדם ומדותיו אלהים זולתו יעשה למחכה לו איך ישתמש עמהם להנאת גשמית וחיי שעה כידוע ממשל מרגליות יקרה מאד שלא יתננה בדבר מועט או בפרוסת לחם אפי' אם ירעב מאד אחרי ידיעתו מגודל ערכה א"ל מי שהו' שוטה כל ימיו ולא ידע ערכה וזהו אשרי אדם עז לו בך כי המדות הם ע"ז למטה ז' ולמעלה ע' כידוע שלמטה יחידות ולמעל' עשירות יותר בהתרחבות שכל מדות נפשו הם רק ב"ך בה' י"ת ואפי' כל המדות הגשמים החולפים ועוברים במחשבתו הם רק מסילות בלבבם כמו פרוזדור לטרקלין לעבור דרך עליהם להתקשר בשורשה בו ית' והנה פי' מעביר על מדותיו הוא של' לעשו' כפי התחייבו' מדותיו אבל הו' מעבי' ומשנ' מידותיו שהוא ענין הרהור תשובה שהוא עדיין התחלה וקבלה בלב לשוב אע"פ שעדיין לא נגמר במלואו וטובו שהרי מדותיו הראשוני' הם עדיין בתקפם וגבורתם שהרי הוא מעביר שלא לעשות כפי מדותיו אבל עדיין ישנם בו וכבר כתבנו שהעיקר שירגיל האדם את מדותיו בלתי לה' לבדו ולשרש אחריהם כענין העוקר ע"ז שצריך לשרש אחריה שלא ישאר בו שום שורש פורה ראש ולענה כי השרש הוא הכל וכל הענפי' מסתעפי' אחריה כענין זרוק חוטרא כו' אעיקרא קאי וכללו של דבר אי סייפא לא ספרא שאין האלהות מושג למשיגי הגוף וכל זמן שהמדה משגת בגוף גשמי איך תשיג עה"ב האלהית פשוט ורוחני אבל האמת שתחלת ההרהור תשובה כלול מהכל ונעוץ סופה בתחלתה שהרי בהרהור נעשה צדיק כמו כדברי חז"ל ה"ז מקודשת והענין כי ההרהור הוא נקודה שבלב והתחלה כענין הנקודה שהיא התחלה לכל האותיות ומנהיגם כידוע ולכן אינו קשה כ"א ההתחלה כמאמר כל התחלות קשות אבל אחר ההתחלה הוא מוליך ומביא לסוף המעשה במחשב' תחלה שהוא התענוג מהשלמ' הרצון וענין התחלה הוא כמו הולדה שגם בהולד האדם יש בו כל שרשי כוחותיו שיבואו לו אח"כ אבל אינם בהתגלו' והתחלקות בפועל כ"א בכח נסתר כלולים בנקודה א' כידוע וצריכין לימוד והרגל לחלק מדותיו ולהוציא הדבר מכח אל הפועל כי אע"פ שכלול הכל בנקודה בלתי הלמוד וההרגל לא יגמור כי הנקודה היא יכולה להשתנות לכל אות ולכל צד

שתרצה עד אחר ההרגל בהמשך הזמן אשר לחלק יצא כל שרשי הנקודות להתפשט כל מדה בפ"ע הולך וגדול מקטנות אל הגדלות כל מדה הולך ובונה במה לעצמו עד כי גדל מאד לצרכי בנין שלם כמאמר ויבן ה' את הצלע ונעשה קומה שלימה אשר עז פניו לא שיונה כמו הנקודה שיכולה להשתנות למה שתרצה כן ענין הרהור תשובה שהיא התחלה ונקודה שבלב הכלולה מכל מדות התשובה אבל אח"כ צריך להמשיך עצמו תמיד במדה זו עד כי ימשיך מדות גדולות מן הנקודה ואחר שיתגדלו מדותיו כל צרכם להשתנו' ממה שהיו על אופן הנהגת הנקודה הוא הנקר' אותיות ומן האותיות יבא אל התענוג שהוא הטעמים שהיא השמח' של מצוה ובודאי שגם בנקודה היה כלול השמחה בהעלם והוא לעשות נח"ר ליוצרו שאמר ונ"ר אבל אינו מורגש כמו מן המדות הגדולות שהרגשת השמחה מהם הוא ענין השגת' וסדר השתמש עמם בעה"ב ביתר שאת זהו ענין התקן עצמך בפרוזדור בעוה"ז כדי שתכנס לטרקלין עוה"ב בשנותו את טעמו ומדותיו מכל עיקר הרגשתם שלא בגשמיות כלל.

וזהו ענין ארז"ל עזרא תיקן להם לישראל לקרות התוכחה הראשונה קודם עצרת והשני' קודם ר"ה באמרו תכלה שנה וקללותיה כי עצרת ג"כ ר"ה לאילן כידוע שבעולמות עליונים שלמעלה מן הזמן ענין השנה בהם לשון שינוי וכן חודש מלשון חידוש מעולם לעולם ומענין לענין שהוא ענין אלפים שנה שקדמה התורה וידוע מענין הקללות באמרם חז"ל תחל' נתקלל נחש כי הו' שורשה וכל הצ"ח קללו' כולם הם הסתעפות להנמשך אחריו ומתפרד מאתו ית' יוכן בתשובתו הרמתה אליו ית' עד כי ישתנו מדותיו משרשם בלתי לה' לבדו בודאי יחליפנו וימיר אותו רע בטוב ויתהפכו כל הקללות לברכה לשון בריכה והמשכה ויתהפך מנחש למטה שהוא המשכה וזהו שתיקן לקרות התוכחה בצאת השנה שהוא גמר השינוי כי אז בוודאי תכלה השנה וקללותיה כי הקללות שבתורה הם תיקון הנחש וע"י קריאתם בתורה סוף שנה הקדומה אלפים שנה שינו את מדתם להתהפך לברכה ועוש' חסד לאלפים. וזהו והיה שהוא לשון שמחה. כי תבא אל הארץ העליונה שהיא שמחה של מצוה להשיג ולקחת מראשית כו' שהוא ענין התחלה והרהור תשובה שהיתה נקודה ושמחה בטנ"א הוא פי' טעמי' נקודות אותיות שהוא להמשיך הנקודה עד שיגיעו למדות וממנה תשיג השמחה והתענוג והטעמי'. אם אמנם הטעמים הם קודמים אפי' לנקודה וכ"ש לאותיות אבל ידוע סוף מעשה במחשבה תחלה. וזהו אמרו רז"ל כל המעביר על מדותיו מעבירין ממנו על פשעיו שכן בלשון מעביר ראשון ארז"ל ועון עצמו אינו נמחק מפני היותו עדיין מתחיל ומעביר על מדותיו שלא לעשות כמעשיה' אבל עדיין המדה עצמה לא נמחקה מאתו לשרש אחריה לכן מדה כנגד מדה מעבירין לו פשעיו והעון אינו נמחק עד שיגמור תשובתו הרמתה לעקור המדה מעיקרה מלהשתמש בה בגשמיות בלתי לה' לבדו זהו הנקרא תשובה שלימה באותו פרק באותו מקום כו' כי כל אופני חמימות חשק מדתו שהיה מגושם תחיל' השיב לה' את כל עיקרה ולא עוד אלא שהגדיל מדתו לה' ותוקף וחמימות חוזק אש האהבה אליו יתבר' עד כי אהבתו ית' מכבה עבירה אש אהבת היצה"ר שאפי' אם יזדמן לו באותו פרק באותו מקום איני חושק בה מפני אהבתו ית' זו היא תשובה מאהב' שזדונות נעשו כזכיות בודאי לא יחשוב ה' לו עון אשר חטא והענן עצמו נמחק מעיקרו.

סליק בעזרת האל שוכן מרומים